

Udskriftsdato: 8. januar 2026

VEJ nr 9386 af 01/05/2025 (Gældende)

Vejledning om indsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, j.nr. 2024-
3852

Vejledning om indsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

1.1 Vejledningens opbygning

1.2 Formål

2. Kontaktforsøget

3. Visitationen

3.1 Det første møde med den unge

3.2. Visitation

3.3. Læse-, skrive- og regnetest

4. Indsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere

4.1.. Formålet med indsatsen

4.2 Uddannelsesrettet indsats

4.3. Jobrettet indsats

4.3.1. Målgruppen

4.3.1.1. Eksempler på unge, der kan være i målgruppen for en jobrettet indsats

4.3.2. Fritagelse for uddannelsespålæg

4.3.3. Skift fra en jobrettet indsats til en uddannelsesrettet indsats med uddannelsespålæg

4.4. Unge med uddannelsespålæg, der er omfattet af arbejdspligten

4.5. Min Plan og uddannelsesplan

4.6. Tilbud

4.6.1. Virksomhedsrettede indsatser

4.6.1.1. Løntilskud

4.6.1.2. Virksomhedspraktik

4.6.1.2.1. Særligt for åbenlyst uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere

4.6.1.2.2. Særligt for uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere

4.6.1.2.3. Særligt for aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere

5. Fastholdelse i overgangen til uddannelse

5.1. Vurdering af den unges støttebehov

5.2. Mentorstøtte

5.3. Andre former for støtte

5.4. Regler for udveksling af oplysninger mellem kommunen og uddannelsesinstitutionen

5.5. Hurtig indsats, hvis den unge ændrer adfærd

5.6. Inspiration til lokale samarbejdsaftaler

1. Indledning

Denne vejledning erstatter vejledning nr. 9621 af 13. juni 2022 om visitation, virksomhedsrettet indsats og job som vejen til uddannelse for uddannelseshjælpsmodtagere. Vejledningen opdateres primært på baggrund af indførelsen af reglerne om arbejdspligt. Herudover opdateres vejledningen som følge af, at forsøget om den jobrettede indsats for uddannelseshjælpsmodtagere er permanentgjort fra den 1. januar 2024, ligesom der er foretaget sproglige tilpasninger, hvor relevant.

Vejledningen henvender sig til medarbejdere og ledere i kommunerne, der arbejder med beskæftigelsesindsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere.

1.1. Vejledningens opbygning

I vejledningen beskrives reglerne om visitation af uddannelseshjælpsmodtagere og indsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere samt anbefalinger til kommunerne i forbindelse hermed. Anbefalingerne skal alene ses som inspiration til kommunernes tilrettelæggelse af indsatsen.

Vejledningen indeholder desuden reglerne for læse-, skrive- og regnetest, mentorstøtte samt reglerne for udveksling af oplysninger mellem kommunerne og uddannelsesinstitutionerne med henblik på, at kommunen og uddannelsesinstitutionen kan støtte den unge i at gennemføre sin uddannelse.

Vejledningen henviser til lovbekendtgørelse nr. 280 af 1. marts 2024 om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) og bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats med senere ændringer (BAB).

Der kan endvidere henvises til følgende:

– Vejledning om lov om en aktiv beskæftigelsesindsats – Vejledning om mentorordningen i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats – Vejledning om løntilskud – Vejledning om virksomhedspraktik og – Pjecen: ”Samarbejde hjælper unge i uddannelse – god digital deling af oplysninger om unge (januar 2022) ”. Se www.star.dk

For information om reglerne om rådighed og sanktioner, se lov om en aktiv socialpolitik med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger.

For information om reglerne om KUI, se lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år (KUI-loven) med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger samt til bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv.

1.2 Formål

Uddannelseshjælpsmodtagere er unge under 30 år, som modtager hjælp i kontanthjælpssystemet, og som ikke har gennemført en erhvervsuddannelse, en erhvervsgrunduddannelse (EGU) (egu-sporet på højeste niveau i Forberedende Grunduddannelse, FGU) eller en videregående uddannelse. I praksis betyder det, at den unge højst har grundskolen eller en studiekompetencegivende uddannelse (gymnasial uddannelse) som højst gennemførte uddannelse.

For unge under 25 år skal indsatsen foregå i regi af den kommunale ungeindsats (KUI). KUI koordinerer og varetager opgaver og funktioner på tværs af uddannelses-, beskæftigelses- og socialindsatsen for unge under 25 år, hvilket også omfatter jobcentrets opgaver. Kommunen skal på denne måde sikre, at unge under 25 år kun skal henvende sig ét sted for at få hjælp i kommunen, uanset hvilken offentlig hjælp, der er behov for. Indsatsen for unge under 30 år uden uddannelse kan, uanset hvilken ydelse de modtager, efter kommunens beslutning varetages af en særskilt enhed. Den særskilte enhed kan etableres som en tværgående ungeforvaltning.

2. Kontaktforløbet

Kontaktforløbet består af individuelle samtaler, som skal understøtte formålet med kontaktforløbet, herunder at personen får den indsats, der er behov for, jf. § 29, stk. 1, i LAB.

Jobcenteret holder mindst fire individuelle samtaler inden for de første 6 måneder fra den unges første henvendelse.

Første samtale i kontaktforløbet skal holdes senest en uge fra den unges første henvendelse til kommunen om hjælp.

For unge med et uddannelsespålæg i en uddannelsesrettet indsats er formålet med kontaktforløbet, at den unge hurtigst muligt begynder på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på almindelige vilkår, eller at den unge bliver klar til at påbegynde og gennemføre en sådan uddannelse, jf. § 28, stk. 1, nr. 3, i LAB.

For unge i en jobrettet indsats, hvor uddannelsespålægget fraviges, er formålet med kontaktforløbet, at den unge opnår ordinært job eller løntimer så hurtigt som muligt, jf. § 28, stk. 1, nr. 2, i LAB.

3. Visitationen

3.1. Det første møde med den unge

Alle unge, der søger om uddannelseshjælp, kan få en indsats, allerede mens ansøgningen behandles. Unge, der fx har færdiggjort gymnasiet, og som har et klart og realistisk uddannelsesønske, har i mange tilfælde alene brug for vejledning om mulighederne for at komme videre i uddannelse eller job, og de har ikke gavn af en indsats i regi af jobcenteret. Derfor skal kommunen vurdere om unge, der anmoder om uddannelseshjælp, med den rette vejledning selv kan finde vej til ordinært job og selvforsørgelse, indtil de påbegynder en uddannelse.

For unge, der har behov for en indsats fra kommunen på deres vej til uddannelse, er den første henvendelse afsættet for, at den rette indsats igangsættes hurtigst muligt.

For unge under 25 år tages der udgangspunkt i den unges uddannelsesplan.

Derudover kan der for alle unge under 30 år tages udgangspunkt i det forberedelsesskema, som ligger på Jobnet.

Analyser og forskning har vist, at der eksisterer en række centrale karakteristika om den unge, som er vigtige at kende til, fordi de har betydning for den unges vej mod uddannelse og job. Medarbejdere, som tager imod de unge, bør derfor kende de centrale karakteristika og vide, hvilken betydning de har for den unges vej mod uddannelse og job.

Centrale karakteristika om den unge, der er vigtige at kende til

<i>Objektive oplysninger</i>	<i>Kvalitative oplysninger fra den unge</i>
Beskæftigelseshistorik	Den unges uddannelses- eller jobmål
<i>Hvorfor:</i> Tidligere tilknytning til arbejdsmarkedet styrker sandsynligheden for uddannelse eller job. Unge, der har et fritidsjob før de fylder 18 år, har endvidere større sandsynlighed for at være i job som 25-29 årig.	<i>Hvorfor:</i> Den unges egne mål skal fra start sætte retning for dialogen. Det øger sandsynligheden for at nå målet om uddannelse og job.
Højest gennemførte uddannelse	Den unges tro på sig selv
<i>Hvorfor:</i> Gennemført gymnasium eller anden studiekompetencegivende uddannelse efter grundskolen styrker sandsynligheden for uddannelse eller job.	<i>Hvorfor:</i> den unges tro på sig selv eller mangel på samme har betydning for vejen mod uddannelse eller job.
Karakterer fra 9. klasses afgangseksamen	Om den unge har et relevant netværk
<i>Hvorfor:</i> Manglende afgangskarakterer fra grundskolen eller 10. klasse udgør en betydelig risikofaktor ift. den videre vej mod uddannelse eller job.	<i>Hvorfor:</i> Et godt netværk styrker muligheden for uddannelse eller job.
	Den unges selv vurderede helbred
	<i>Hvorfor:</i> Den unges selv vurderede helbred har betydning for vejen mod uddannelse eller job.
	Den unges egen vurdering af, om der er særlige barrierer for at komme videre i uddannelse eller job

Ydelseshistorik (fra 18 år) <i>Hvorfor:</i> Tidligere offentlig forsørgelse, særligt som 18/19 årig, udgør en betydelig risikofaktor ift. den videre vej mod uddannelse eller job. Børn eller andet forsørgeransvar <i>Hvorfor:</i> Hvis den unge har børn, kan der typisk være brug for særlig koordinering, hvilket der skal tages højde for i tilrettelæggelsen af indsatsen.	<i>Hvorfor:</i> Når der arbejdes med de barrierer, den unge selv peger på, øges chancerne for progression.
--	---

Kilder: VIVE (2020), CeFU (2016), Deloitte (2017), KORA (2017), Væksthuset (2017), Rambøll (2009)

3.2. Visitation

Visitationen påbegyndes ved den første samtale, som finder sted senest en uge fra første henvendelse til kommunen om hjælp. Der henvises til § 31, stk. 3, i LAB og afsnit 2 i Vejledning om kontaktfølgeløbet for dagpengemodtagere. Det første møde, hvor den unge henvender sig for at få hjælp, kan kombineres med den første samtale i kontaktfølgeløbet.

Alle unge skal som udgangspunkt mødes som uddannelsesparate og med en klar forventning om, at vedkommende kan gennemføre en uddannelse. Kommunen og den unge skal have et fælles mål om, at den unge skal have en uddannelse, hvilket skal afspejle sig i dialogen mellem den unge og kommunen.

I helt særlige tilfælde kan kommunen ved den første samtale vurdere, at den unge har så svære sociale og/eller helbredsrelaterede udfordringer, at personen er aktivitetsparat.

For nogle unge kan vejen til uddannelse gå via et job, og for disse unge kan kommunen tilbyde en jobrettet indsats, hvis kommunen vurderer, at den unge vil have gavn af en sådan indsats, og den unge selv ønsker en jobrettet indsats, jf. § 30 a, i LAB. Den unge er fritaget for uddannelsespålæg ved deltagelse i jobrettet indsats.

Indsatsen i visitationsperioden (de første 3 måneder efter den unges første henvendelse til kommunen) skal sammen med resultatet af en læse-, skrive- og regnetest og øvrig relevant information om den unge give kommunen et grundlag for vurderingen af, om den unge er uddannelsesparat eller aktivitetsparat, og herunder lægge en plan for indsatsen.

Visitationen skal baseres på en samlet og konkret vurdering af den enkelte unges ressourcer, kompetencer og udviklingsmuligheder med henblik på at give den unge den rette indsats til at kunne påbegynde og gennemføre en realistisk studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse. Vejen til at gennemføre en uddannelse går for nogle unge via et ordinært job eller et virksomhedsrettet forløb, fordi de på den måde bliver motiveret og afklaret i forhold til deres uddannelsesvalg. Det gælder både for de unge, der får en uddannelsesrettet indsats, og for de unge, der får en jobrettet indsats. Se nærmere om den uddannelsesrettede og jobrettede indsats i afsnit 4.2 og 4.3. i vejledningen og afsnit 4.4. for så vidt angår unge, der er omfattet af arbejdspligt.

Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats

§ 4. Stk. 1-2. (...)

Stk. 3. En person er uddannelsesparat efter § 1, nr. 4, hvis personen vurderes - med den rette støtte og aktive indsats - at kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. et år og gennemføre denne uddannelse på ordinære vilkår. Vurderes personen ikke at have nogen barrierer, og dermed ikke at have behov for støtte og hjælp i forhold til at starte på en uddannelse, som personen kan gennemføre på almindelige vilkår, er personen åbenlyst uddannelsesparat.

Stk. 4. En person er aktivitetsparat efter § 1, nr. 5, hvis personen vurderes at have problemer af faglig, social og/eller helbredsmæssig karakter og dermed har behov for ekstra støtte og hjælp i længere tid end ca. et år, inden personen kan påbegynde en uddannelse og gennemføre denne på almindelige vilkår.

Stk. 5. Sker der væsentlige ændringer i personens forhold, eller fremkommer der nye oplysninger, der kan have betydning for vurderingen efter stk. 1-4, foretages der en ny vurdering.

§ 6. Vurderingen af, om en person er åbenlyst uddannelsesparat efter § 4, stk. 3, 2. pkt., finder sted ved den første samtale efter § 31, stk. 3, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 2. I helt særlige tilfælde kan jobcenteret ved den første samtale vurdere, at en person har så svære sociale og/eller helbredsmæssige udfordringer, at personen er aktivitetsparat efter § 4, stk. 4.

Stk. 3. En person, der ikke ved den første samtale vurderes åbenlyst uddannelsesparat eller aktivitetsparat, er uddannelsesparat efter § 4, stk. 3, 1. pkt., de første tre måneder fra første henvendelse til kommunen om hjælp. Ved udløbet af de første tre måneder visiteres personen endeligt som uddannelses- eller aktivitetsparat.

En ung skal visiteres åbenlyst uddannelsesparat, hvis kommunen vurderer, at den unge ikke har problemer ud over, at personen ikke er i job eller uddannelse. I mange tilfælde vil det være unge, som har bestået folkeskolens afgangseksamen eller en gymnasial uddannelse, jf. § 4, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats (BAB).

En ung skal visiteres som uddannelsesparat, hvis kommunen vurderer, at vedkommende med den rette støtte og aktive indsats, vil kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. et år og gennemføre denne uddannelse på ordinære vilkår, jf. § 4, stk. 3, 1. pkt., i BAB.

Manglende danskundskaber vil ikke i sig selv kunne medføre, at den unge skal anses for ikke at være uddannelsesparat. Såfremt danskundskaber er en udfordring, vil den unges basale færdigheder kunne forbedres f.eks. ved deltagelse i et opkvalificerende kursus eller et tilbud på en virksomhed.

En ung skal visiteres som aktivitetsparat, hvis kommunen på baggrund af visitationen efter tre måneder vurderer, at den unge ikke er uddannelsesparat, fordi vedkommende har problemer af faglig, social- eller helbredsmæssig karakter, der betyder, at vedkommende har behov for støtte og hjælp i længere tid end ca. et år, inden en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse kan påbegyndes.

Ved udløbet af tre måneder fra første henvendelse til kommunen om hjælp vurderes, om den unge skal visiteres som uddannelses- eller aktivitetsparat. Har den unge f.eks. rettet henvendelse til kommunen om hjælp den 3. august, skal visitationen således færdiggøres den 3. november samme år.

Der er to undtagelser til reglen om, at den unge visiteres endeligt som uddannelses- eller aktivitetsparat ved udløbet af tre måneder efter første henvendelse til kommunen om hjælp:

- Den unge kan kun blive vurderet åbenlyst uddannelsesparat ved den første samtale, som finder sted senest en uge fra første henvendelse til kommunen om hjælp. Den unge kan ikke blive vurderet åbenlyst uddannelsesparat ved andre lejligheder. Den grundige afdækning af den unges ressourcer og uddannelsespotentiale skal for denne målgruppe færdiggøres ved den første samtale.
- I helt særlige tilfælde kan kommunen ved den første samtale vurdere, at den unge har så svære sociale og/eller helbredsmæssige udfordringer, at personen er aktivitetsparat. Det drejer sig om tilfælde, hvor den unge har særlige komplekse udfordringer og barrierer. Det vil kun være i få tilfælde, at kommunen skal anvende muligheden for at vurdere den unge aktivitetsparat ved den første samtale.

Der skal ske fornyet visitation, hvis der sker væsentlige ændringer i den unges forhold, eller hvis der fremkommer nye oplysninger, der kan have betydning for vurderingen. Det er ikke i sig selv en væsentlig ændring, hvis det undervejs i forløbet viser sig, at en uddannelsesparat ikke er overgået til uddannelse inden for et år.

Principmeddelelser fra Ankestyrelsen

Ankestyrelsen fastslår i principmeddelelse 50-14, at oplysninger, som den unge kommer med, der kan have betydning for indplaceringen, skal undersøges nærmere, inden der foretages indplacering.

Det kan endvidere af principmeddelelsen udledes, at sagen skal være oplyst på en sådan måde, at det er muligt at tage stilling til, om den unge har behov for ekstra støtte og hjælp i længere tid end ca. et år, før uddannelse kan påbegyndes og gennemføres, før der foretages endelig visitation som enten uddannelsesparat eller aktivitetsparat. Det er kommunen, der har ansvaret for, at sagen er oplyst i tilstrækkeligt omfang.

Der skal ikke påbegyndes et nyt visitationsforløb, når en ung, der er færdigvisiteret i en kommune, flytter til en anden kommune. Se Ankestyrelsens principmeddelelse 86-15.

3.3. Læse-, skrive- og regnetest og kurser

Det er vigtigt, at kommunerne har fokus på indsatsen for unge med udfordringer i de basale læse-, skrive- og regnefærdigheder. Indsatsen skal sikre, at udfordringer i de basale færdigheder ikke i sig selv udgør en hindring for at påbegynde og gennemføre en uddannelse.

For uddannelseshjælpsmodtagere gælder følgende ved læse-, skrive- og regnetests:

- Uddannelseshjælpsmodtagere, der ikke har en ungdomsuddannelse, skal læse-, skrive- og regnetestes senest efter en sammenhængende periode på en måned fra første henvendelse til kommunen om hjælp, jf. § 48, stk. 2, 2. pkt., i BAB. Dette gælder dog ikke unge omfattet af arbejdspligt, jf. § 48, stk. 3, i bekendtgørelsen.

- Uddannelseshjælpsmodtagere, der har gennemført en ungdomsuddannelse, har ret til en læse-, skrive- og regnetest, medmindre kommunen vurderer, at der åbenlyst ikke er et behov, jf. § 48, stk. 1, i BAB. Vurderingen foretages som led i visitationen. Unge omfattet af arbejdspligt har dog ikke ret til en test, jf. § 48, stk. 3, i bekendtgørelsen.

Den test, som kommunen skal anvende til læse-, skrive- og regnetest, skal være den obligatoriske test, som Børne- og Undervisningsministeriet udarbejder, jf. bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, jf. § 48, stk. 3, i BAB.

Testresultatet har en gyldighed på 2 år, jf. § 12 i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning (FVU-bekendtgørelsen). Der er ikke krav om, at testen skal gentages, selv om den unge fortsat modtager uddannelseshjælp, og det er mere end 2 år siden, at testen er foretaget. Jobcenteret skal derfor ikke iværksætte ny test, selv om testen er mere end 2 år gammel. Der kan dog være konkrete tilfælde, hvor det kan være relevant at gentage testen, fx for at vurdere, om den unge ville kunne gennemføre en bestemt uddannelse, som den unge søger optagelse på.

Den unge vil fortsat have ret til at få foretaget en læse-, skrive- og regnetest, medmindre kommunen vurderer, at der åbenlyst ikke er behov herfor. Unge omfattet af arbejdspligt har dog ikke ret til en test.

Kommunen skal være opmærksom på, at unge, som deltager i en STU-uddannelse, er undtaget fra kravet om at blive testet. Når en ung har gennemført en STU-uddannelse sidestilles vedkommende med unge, der har gennemført en ordinær ungdomsuddannelse. Unge, der har gennemført en STU-uddannelse, har derfor ret til at blive testet, hvis de ønsker det, og vil kun være forpligtet til at få foretaget en test, hvis kommunen vurderer, at der er et behov.

Uddannelseshjælpsmodtagere bortset fra personer omfattet af arbejdspligt har ret til et kursus i umiddelbar forlængelse af, at testen har vist et behov for læse-, skrive- eller regnekurser. Et sådant kursus kan træde i stedet for et tilbud eller gives parallelt med et andet tilbud.

Gennemførelsen af test og kurser skal registreres via de kommunale fagsystemer. Dette fremgår af bekendtgørelse om det fælles it-baserede datagrundlag og det statistiske datavarehus på beskæftigelsesområdet.

4. Indsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere

4.1. Formålet med indsatsen

Unge, der søger uddannelseshjælp, skal have en individuel og målrettet indsats med henblik på, at den unge kan gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på almindelige vilkår. Dette fremgår af § 1, stk. 1, nr. 4, i LAB.

Kommunen kan tilbyde den unge enten en uddannelsesrettet eller en jobrettet indsats, men uanset hvilken indsats, den unge får, er det overordnede mål med indsatsen for alle uddannelseshjælpsmodtagere, at de bliver i stand til at kunne gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse. For unge, der får en jobrettet indsats, skal indsatsen tilrettelægges, således at den unge på sigt vil kunne gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Det bemærkes, at unge, der visiteres som åbenlyst uddannelsesparate, ikke kan tilbydes en jobrettet indsats, jf. § 30 a, stk. 1, i LAB.

Se nedenfor i afsnit 4.2 og afsnit 4.3. om den uddannelsesrettede og jobrettede indsats og afsnit 4.4. om arbejdspligt.

4.2. Uddannelsesrettet indsats

Uddannelseshjælpsmodtagere, som modtager en uddannelsesrettet indsats, skal have et uddannelsesmål, som sætter retning for den indsats, de modtager. Den unge får et uddannelsespålæg, som indebærer, at den unge inden for en konkret fastsat frist skal komme med forslag til én eller flere studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser, som er realistiske for den unge at søge optagelse på og at gennemføre på almindelige vilkår, jf. § 30, stk. 3 - 5, i LAB. Det vil variere fra ung til ung, hvor konkret uddannelsesmålet skal være fra starten.

For mange unge kan der inden for en relativt kort tidshorizont sættes en klar retning for deres uddannelsesønsker, som de kan arbejde henimod. Andre unge har behov for at trykprøve deres uddannelsesmål, f.eks. ved at få snusepraktikker eller brobygningsforløb. Når den unge skal have defineret sit uddannelsesmål, kan der med fordel tages udgangspunkt i arbejdet med den unges CV, fordi den unge her har en god mulighed for at overveje både kompetencer, erfaringer og ønsker mod uddannelse eller job.

Der er også unge, som enten ikke ønsker uddannelse, eller som kun har helt overordnede ønsker, f.eks. at "arbejde med mennesker" eller "det skal være udendørs". For denne gruppe arbejdes der med det overordnede område eller retning, som registreres i Min Plan. Dette skal sikre, at den unge får en sammenhængende indsats, som peger frem mod et endeligt uddannelsesmål, og som understøtter, at den unge hurtigst muligt kommer i uddannelse. Når den unges uddannelsesmål er konkretiseret, skal det med det samme registreres i Min Plan.

4.3. Jobrettet indsats

4.3.1. Målgruppen

Kommunen kan tilbyde uddannelseshjælpsmodtagere en jobrettet indsats, hvis personen ønsker det, medmindre personen vurderes åbenlyst uddannelsesparat, jf. § 30 a, stk. 1, i LAB.

Det vil sige, at uddannelseshjælpsmodtagere, der vurderes uddannelsesparate eller aktivitetsparate, kan få tilbud om en jobrettet indsats i stedet for en uddannelsesrettet indsats, hvis den unge selv ønsker en jobrettet indsats, og kommunen konkret vurderer, at vedkommende vil have gavn af den jobrettede indsats.

Den jobrettede indsats kan være relevant for unge, der bliver mere motiverede og afklarede af at komme ud på en virksomhed med kollegaer og arbejdsopgaver end at påbegynde en uddannelse. Formålet med den jobrettede indsats er at få flere unge i job og begrænse frafald fra uddannelse, hvis den unge ikke er motiveret for uddannelse. Den jobrettede indsats skal tilrettelægges med henblik på at understøtte, at den unge på sigt kan påbegynde en uddannelse.

Hvis jobcenteret vurderer, at den unge er i målgruppen for en jobrettet indsats, skal jobcenteret vejlede om muligheden for den jobrettede indsats. Den unge kan også anmode jobcenteret om at vurdere, om pågældende er i målgruppen for en jobrettet indsats, men det er jobcenteret, der ud fra en konkret vurdering træffer beslutning om, hvorvidt den unge vil have gavn af en jobrettet indsats.

Kommunen kan tilbyde personer i målgruppen den jobrettede indsats ved den første samtale eller på et hvilket som helst tidspunkt efter den første samtale, hvis kommunen vurderer, at personen er i målgruppen for indsatsen.

4.3.1.1. Eksempler på unge, der kan være i målgruppen for en jobrettet indsats

<i>Unge der har svært ved at se sig selv i uddannelse</i>

En jobrettet indsats kan fx være relevant for unge, som har svært ved at se sig selv i uddannelse, men som er motiveret for at få et arbejde og tjene deres egne penge. Det vil eksempelvis være unge, som har haft det svært i skolen både fagligt og socialt, og som har oplevet mange nederlag i forbindelse med deres skolegang. Denne gruppe af unge vil ofte have et lavt gennemsnit, eller de har ikke gennemført folkeskolens afgangseksamen. En del af disse unge kan have gode praktiske kompetencer, som de kan trække på i et job. Jobbet kan for denne målgruppe være vejen til at finde lyst og troen på, at de kan gennemføre en uddannelse.

Unge med problemstillinger, der gør det svært at gennemføre en uddannelse

En jobrettet indsats kan ligeledes være relevant for unge, der har en række mislykkede uddannelsesforsøg bag sig, og som mangler selvtillid og tro på egne evner til at kunne gennemføre en uddannelse. Der kan være tale om unge, som har sociale problemstillinger, som gør, at de har svært ved at motivere sig selv og/eller ikke har overskud til at påbegynde og gennemføre en uddannelse.

4.3.2. Fritagelse for uddannelsespålæg

Personer, der får en jobrettet indsats, undtages fra uddannelsespålægget efter § 30, jf. § 30 a, stk. 2, i LAB. Det betyder, at de er fritaget for de forskellige trin i uddannelsespålægget, herunder at komme med forslag til uddannelser eller at søge om optagelse på en uddannelse efter § 30, stk. 3 og 4, i LAB. Hvis den unge allerede har fået et uddannelsespålæg på det tidspunkt, hvor den unge omfattes af en jobrettet indsats, undtages den unge fra uddannelsespålægget fra dette tidspunkt.

Det bemærkes, at selvom unge, der får en jobrettet indsats, er fritaget for uddannelsespålægget, skal de fortsat stå til rådighed for ordinær uddannelse, en indsats rettet mod uddannelse eller en jobrettet indsats, jf. § 13, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik. Det bemærkes, at unge, der er omfattet af en jobrettet indsats, ikke kan sanktioneres for ikke at søge konkrete jobs eller tage imod henvist arbejde.

4.3.3. Skift fra en jobrettet indsats til en uddannelsesrettet indsats med uddannelsespålæg

Hvis den unge ikke længere ønsker at være i en jobrettet indsats, men ønsker at overgå til en uddannelsesrettet indsats, skal den unge have et uddannelsespålæg, jf. § 30 a, stk. 4, i LAB.

I tilfælde af, at den unge ikke opfylder betingelserne om at registrere cv-oplysninger, eller ikke følger de aftaler, der fremgår af »Min Plan«, jf. § 41, i LAB, kan der opstå tvivl om, hvorvidt personen stadig er motiveret for en jobrettet indsats. Jobcenteret skal derfor vurdere, om personen fortsat er motiveret for en jobrettet indsats, eller om personen i stedet skal have et uddannelsespålæg, jf. § 30 a, stk. 3, i LAB. Det er således op til jobcenteret at vurdere, om personen skal have et uddannelsespålæg, eller om personen fortsat kan have gavn af en jobrettet indsats, evt. med støtte for at kunne fortsætte i den jobrettede indsats.

Hvis jobcenteret vurderer, at personen ikke er motiveret for at fortsætte i den jobrettede indsats, skal personen overgå til den uddannelsesrettede indsats. Overgår den unge til en uddannelsesrettet indsats, skal den unge have et uddannelsespålæg efter § 30 i LAB.

4.4. Unge med uddannelsespålæg, der er omfattet af arbejdspligten

Unge, som har et uddannelsespålæg, skal have den indsats, der kan gives som led i arbejdspligten, indtil de påbegynder en uddannelse. Dette fremgår af § 30, stk. 3, i LAB. Det betyder, at de unge kun kan få den indsats, der er nævnt i § 105 b i LAB, dvs.:

- Virksomhedspraktik efter kapitel 11
- Ansættelse med løntilskud efter kapitel 12
- Nytteindsats efter kapitel 13
- Vejledning og opkvalificering efter kapitel 14 i begrænset omfang
- Danskundervisning, regne- og ordblindkurser og sundhedsfaglig vejledning.

Indsatsen vil dermed primært være jobrettet frem for uddannelsesrettet.

Unge omfattet af arbejdspligten kan alene få tilbud om vejledning og opkvalificering i de tilfælde, hvor der er tale om korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus, der kan føre til, at den unge vil kunne påbegynde et konkret job.

Kurser af kort varighed, der har et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus, kan eksempelvis være AMU-kurser, som typisk har en varighed på et par dage og op til et par uger, og som typisk er målrettet et eller flere konkrete job.

Der gælder dog undtagelser for tilbud om danskundervisning, regne- og ordblindkurser og sundhedsfaglig vejledning.

Begrænsningen af muligheden for at give tilbud om vejledning og opkvalificering, gælder ikke for tilbud om danskundervisning til personer omfattet af LAB. Dermed er der ikke krav om, at danskundervisning skal være korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus, der kan føre til, at personen vil kunne påbegynde et konkret job.

Unge omfattet af arbejdspligten, kan endvidere få tilbud om regne- og ordblindkurser efter lov om forberedende voksenundervisning og ordblindundervisning for voksne (FVU), hvis kommunen vurderer, at kurset kan føre til, at personen kan påbegynde et konkret job ved gennemførelse af kurset. Det er ikke en betingelse, at der skal være tale om korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet kursus.

Herudover kan unge omfattet af arbejdspligten få tilbud om sundhedsfaglig vejledning under sygefravær fra øvrige tilbud, hvis det kan medvirke til at nedbringe antallet af sygemeldinger for personer med gentagne sygemeldinger. Det er jobcenteret, der ud fra antallet af sygemeldinger sammenholdt med perioden med sygemeldinger konkret vurderer, hvornår en person har gentagne sygemeldinger.

Der henvises i øvrigt til vejledning om ansættelse med løntilskud og vejledning om virksomhedspraktik. samt til startvejledning om arbejdspligt for personer, der ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet.

4.5. Min Plan og uddannelsesplan

Den unges uddannelsesmål og eventuelle delmål om job eller den unges jobmål – i tilfælde af, at den unge får en jobrettet indsats – skal fremgå af Min Plan. Min Plan giver et overblik over aftaler, tilbud m.v. i beskæftigelsesindsatsen. Der henvises til § 41, stk. 1, i LAB.

Uddannelsesplan efter lov om kommunal indsats for unge under 25 år (KUI-loven)

Alle unge under 25 år, der hører under den kommunale ungeindsats efter KUI-loven, skal have en uddannelsesplan ved udgangen af 9. klasse. Uddannelsesplanen består blandt andet af oplysninger om den unges uddannelseshistorik, uddannelsesønsker m.v. Uddannelsesplanen skal revideres efter behov og er den gennemgående plan frem til, at den unge har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse eller er fyldt 25 år.

Uddannelsesplanen skal understøtte en tværgående og sammenhængende indsats, så den unge oplever, at der arbejdes med samme målsætninger på både kort og lang sigt på tværs af kommunale enheder, hvor Min Plan på Jobnet specifikt knytter sig til indsatsen i den del af den kommunale ungeindsats, der vedrører beskæftigelsesindsatsen.

Min Plan kan også udgøre uddannelsesplanen i den periode, hvor den unge får uddannelseshjælp. Kravene til indholdet i uddannelsesplanen ændres dog ikke som følge heraf. Det betyder, at relevante oplysninger fra forløbet i den del af den kommunale ungeindsats, der vedrører beskæftigelsesindsatsen, skal fremgå af den unges uddannelsesplan, når sagen i jobcentret lukkes.

4.6. Tilbud

Den uddannelsesrettede indsats skal tilrettelægges med henblik på, at den unge hurtigst muligt påbegynder og gennemfører en relevant studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på almindelige vilkår. Der henvises til § 53, stk. 5, i LAB.

Den jobrettede indsats skal tilrettelægges med henblik på, at den unge hurtigst muligt opnår beskæftigelse eller lønnede timer, jf. § 53, stk. 4, i LAB.

Den unge skal deltage i tilbud, der bringer den unge tættere på sit uddannelses- eller jobmål.

Uddannelseshjælpsmodtagere har pligt til at tage imod tilbud i hele perioden, indtil de påbegynder ordinær uddannelse eller bliver selvforsørgende, herunder ved beskæftigelse, jf. § 104 i LAB. Der er ret og pligt til et tilbud senest efter 1 måned, og der må højst være 4 måneder mellem hvert tilbud, jf. § 105, stk. 1, i LAB.

Både den uddannelsesrettede og den jobrettede indsats kan bestå i virksomhedspraktik, ansættelse med løntilskud, nytteindsats og vejledning og opkvalificering efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Se endvidere vejledning om virksomhedspraktik samt vejledning om løntilskud for nærmere beskrivelse af mulighederne.

4.6.1. Løntimer og virksomhedsrettede indsatser

De senere år har der været et større fokus i beskæftigelsesindsatsen på at hjælpe personer længere fra arbejdsmarkedet til at opnå løntimer og den vej igennem give dem en fod inden for på arbejdsmarkedet. "IPS" - Individuelt Planlagt job med Støtte, der retter sig mod borgere med psykiske udfordringer og "Flere skal med", sætter fokus på løntimer og virksomhedsrettede indsatser parallelt med en social- og sundhedsmæssig indsats. Begge metoder har vist gode resultater i forhold til at hjælpe udsatte borgere til en plads på arbejdsmarkedet.

Det er også muligt at give tilbud om virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud til uddannelseshjælpsmodtagere.

Læs mere om IPS her: <https://star.dk/indsatser/ips/ips-metoden>.

4.6.1.1. Løntilskud

Åbenlyst uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere kan ikke få tilbud om ansættelse med løntilskud.

For uddannelsesparate er der en varighedsbegrænsning på 6 måneder for tilbud om ansættelse med løntilskud hos private og 4 måneder hos offentlige arbejdsgivere, jf. § 68, nr. 1, i LAB. For aktivitetsparate

er varighedsbegrænsningen 6 måneder, og der er mulighed for forlængelse på op til 6 måneder efter en konkret vurdering, dvs. 12 måneder i alt, jf. § 68, nr. 2, i LAB.

4.6.1.2 Virksomhedspraktik

Et tilbud om virksomhedspraktik med sigte på efterfølgende uddannelse eller job kan bl.a. anvendes til at træne og styrke den unges kompetencer af faglig, social eller sproglig karakter og vil for nogle kunne føre til studiejob eller læreplads. Virksomhedspraktikken kan ligeledes bidrage til, at den unge får større viden om, hvad det vil sige at være en del af en arbejdsplads. Praktikforløb bidrager herudover til, at den unge får relevante erfaringer på sit cv, som bl.a. kan bruges til at opnå ordinær beskæftigelse.

Ved indgåelse af en aftale om virksomhedspraktik skal formålet med praktikken aftales med den unge, virksomheden og kommunen. Det indebærer, at det skal aftales på forhånd, hvad det præcise formål med praktikken er, jf. boks nedenfor. Det skal være meget klart, hvad der skal opnås, og det skal skrives ind i aftalen.

Det er et generelt krav, at et praktikforløb så vidt muligt skal kombineres med eller efterfølges af timer, hvor personen ansættes ordinært som lønmodtager, enten hos samme eller anden arbejdsgiver. Dette har ikke mindst betydning for unge, som kan have behov for en periode med ordinært arbejde for at komme nærmere et uddannelsesmål.

Både uddannelsesparate og aktivitetsparate unge – bortset fra åbenlyst uddannelsesparate – har ret til tilbud om virksomhedspraktik, som de selv har fundet, forudsat at betingelserne i øvrigt er opfyldt, jf. § 57, stk. 3, i LAB. Det vil sige, at kommunen alene skal påse, at betingelserne i øvrigt er opfyldt, herunder formålsbestemmelsen for virksomhedspraktik og rimelighedskravet. Hvis f.eks. formålet om, at tilbuddet om virksomhedspraktik skal bringe den unge tættere på sit uddannelses- eller jobmål ikke er opfyldt, vil kommunen kunne afslå at give tilbud om selvfundne virksomhedspraktik.

Overvejelser i forbindelse med etablering af virksomhedspraktik

Forud for etablering af en virksomhedspraktik skal der være en klar aftale om, hvilket af de tre nedenstående formål praktikken primært skal opfylde:

1. Opnå løntimer

Praktikken tilrettelægges med henblik på at udvikle den unges kompetencer i forhold til uddannelse eller job og med henblik på, at praktikken direkte kan føre til timer, hvor den unge ansættes og får løn på virksomheden. De lønnede timer kan etableres sideløbende med praktikken i en anden arbejdsfunktion eller i forlængelse af praktikforløbet.

2. Træning af uddannelsesmålskompetencer

Praktikken tilrettelægges med udgangspunkt i den unges uddannelsesmål eller jobmål og bidrager til, at den unge får »noget på cv'et«, der er relevant for den unges uddannelsesmål.

3. Afklaring af uddannelsesmål eller jobmål

Praktikken tilrettelægges med henblik på, at den unge får afklaret sit uddannelses- eller jobmål. Praktikken består af typiske opgaver inden for jobområdet.

For unge, som har et jobmål, vil en praktik derudover bidrage til at konkretisere den unges jobmål, ligesom den unge kan opnå kompetencer, som kan føre til, at den unge når sit mål om ordinær ansættelse.

Forud for etableringen af en virksomhedspraktik bør det herudover overvejes:

1. Hvilke virksomheder i lokalområdet kan understøtte formålet med praktikken?
2. Hvilke opgaver og kompetencer skal den unge træne, og er der nogle opgaver, den unge viser særlig interesse for at arbejde med?
3. Hvad er tidsperspektivet for praktikken?
4. Er der behov for særlig støtte for at kunne gennemføre praktikken, f.eks. mentorstøtte?
5. Er der behov for hjælp til at tilrettelægge praktikken, så den kan foregå parallelt med øvrige indsatser?

Se endvidere vejledning nr. 9641 af 17. juni 2022 om virksomhedspraktik.

4.6.1.2.1. Særligt for åbenlyst uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere

Åbenlyst uddannelsesparate skal som udgangspunkt ikke tilbydes virksomhedspraktik, men stå til rådighed for job og i videst muligt omfang forsørge sig selv frem til studiestart, da de ikke har barrierer i forhold til at kunne starte på en uddannelse. Åbenlyst uddannelsesparate unge, der ønsker at søge uddannelseshjælp, skal som udgangspunkt i nytteindsats med det samme. For åbenlyst uddannelsesparate, der undtagelsesvist får tilbud om virksomhedspraktik, kan praktikken have en varighed på op til 4 uger.

4.6.1.2.2. Særligt for uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere

Et tilbud om virksomhedspraktik kan have en varighed på op til 4 uger for uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere, jf. § 61, stk. 1, nr. 1, i LAB.

Uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere forventes at kunne være klar til at påbegynde en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse inden for ca. 1 år, hvilket giver mulighed for at arbejde med konkretisering af uddannelsesmål samt motivation og progression mod uddannelse.

I særlige tilfælde kan der efter en konkret vurdering gives flere forskellige praktikforløb efter hinanden, forudsat at der er et helt konkret behov herfor for denne målgruppe, som ofte kun har få arbejdsmarkeds-erfaringer at trække på.

Det kan eksempelvis dreje sig om et nyt forløb på den samme virksomhed inden for en anden arbejdsfunktion eller et nyt forløb på en anden virksomhed inden for lignende arbejdsfunktioner. Etableres der flere praktikker efter hinanden, skal det være tydeligt i beskrivelsen af indholdet, hvordan de enkelte forløb adskiller sig fra hinanden. Flere praktikforløb efter hinanden kan f.eks. være relevant for at konkretisere et uddannelsesmål eller for at give mulighed for at arbejde med den unges progression frem mod uddannelsesstart.

Nye praktikforløb forudsætter, at ét af følgende kriterier er opfyldt:

- a) der er et nyt formål med praktikken, og indholdet og arbejdsfunktionerne i praktikken tilpasses det nye formål,

- b) den unge afprøver nye arbejdsfunktioner på den samme virksomhed, eller
- c) der etableres et nyt praktikforløb på en anden virksomhed inden for lignende arbejdsfunktioner.

Eksempler med flere praktikker efter hinanden

A) En ung er i praktik i et køkken for at hjælpe med afrydning og opvask med det formål at afklare sit uddannelsesmål og finde ud af, om han/hun kan trives på en arbejdsplads med en travl hverdag og mange kollegaer. Den unge finder sammen med praktikstedet frem til, at det kan være relevant at etablere et nyt praktikforløb med det formål, at den unge opnår specifikke kompetencer, der er relevante for uddannelsesmålet. I det nye praktikforløb skal den unge hjælpe med tilberedning af mad. Der er et nyt formål med praktikken og indholdet i praktikken er tilpasset det nye formål.

B) En ung i et praktikforløb går fra at arbejde med varehåndtering på et butikslager til et nyt praktikforløb i samme virksomhed, hvor den unge arbejder med kundebetjening, fordi det vurderes at være vigtigt i forhold til den unges afklaring af og motivation for uddannelse inden for butiksområdet. Der er et nyt indhold og en ny arbejdsfunktion i praktikken.

Ved oprettelse af ansøgning om virksomhedspraktik i VITAS kan virksomheden genanvende en eksisterende ansøgning som kladde til den nye ansøgning. På den måde skal alle felterne i en ny ansøgning ikke indtastes forfra, men kan i stedet justeres de steder, hvor der er behov.

4.6.1.2.3. Særligt for aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere

For aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere kan virksomhedspraktikken have en varighed på op til 13 uger og kan efter en konkret vurdering forlænges op til 26 uger, jf. § 61, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, 1. pkt., i LAB.

Har personen hen mod udgangen af perioden på 26 uger ud fra en konkret vurdering et helt særligt behov for en længere periode, kan perioden forlænges yderligere med op til 13 uger ad gangen, jf. § 61, stk. 2, 2. pkt. Ved forlængelse af virksomhedspraktikken bør formålet og indholdet i praktikken altid genovervejes, således at det understøtter den unges progression mod uddannelse og job.

5. Fastholdelse i overgangen til uddannelse

For unge, som starter på en uddannelse i forlængelse af et forløb i jobcenteret, er et godt samarbejde mellem den unge, kommunen og uddannelsesinstitutionen og den rette støtte undervejs med til at sikre, at den unge får en god start på uddannelsen, og at den unge derved gennemfører uddannelsen.

I dette afsnit beskrives kommunens forpligtelser over for unge, der overgår til uddannelse.

5.1. Vurdering af den unges støttebehov

Vurderingen af den unges støttebehov skal sikre, at kommunen og uddannelsesinstitutionen får bedre mulighed for at hjælpe den unge i overgangen til uddannelse og undervejs i uddannelsesforløbet. Vurderingen bør tage udgangspunkt i en dialog med den unge.

Kommunen får en meddelelse i fagsystemet, når en ung, der modtager uddannelseshjælp, optages på en uddannelse. Dette sker automatisk via Det fælles datagrundlag (DFDG), når den unge har et uddannelsespålæg. Dermed kan kommunen med det samme påbegynde vurderingen af den unges støttebehov i

overgangen til uddannelse og tilbyde en relevant indsats for at understøtte, at den unge påbegynder og gennemfører sin uddannelse.

Ved vurderingen af den unges støttebehov, skal kommunen tage stilling til, om der skal iværksættes støtte i form af mentorstøtte eller anden form for støtte, jf. nedenfor afsnit 5.2 om *mentorstøtte* og afsnit 5.3 om *andre former for støtte*.

Når en uddannelseshjælpsmodtager optages på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse, skal kommunen tage stilling til og registrere i sit fagsystem, om den unge har faglige, sociale, personlige og/eller helbredsmæssige støttebehov. Det gælder, hvad enten den unge er pålagt at påbegynde og gennemføre uddannelsen eller selv har valgt at starte på uddannelsen. Se om udveksling af oplysninger afsnit 5.4.

Kommunen skal også registrere relevante kontaktoplysninger i kommunen på den person eller team, som uddannelsesinstitutionen kan kontakte, hvis der er behov for videre dialog om støtte til den unge m.v. Det er desuden hensigtsmæssigt, at kommunen samtidig har en tæt dialog med uddannelsesinstitutionen om den unge, så det sikres, at de relevante oplysninger udveksles.

5.2. Mentorstøtte

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

§ 167. Med henblik på at fremme, at en person kan opnå eller fastholde aktiviteter, tilbud, ordinær uddannelse, ansættelse i fleksjob eller ordinær ansættelse, kan der gives mentorstøtte i en periode på højst 6 måneder. Personerne kan efter en konkret vurdering gives mentorstøtte i en ny periode på op til 6 måneder ved udløb af en periode.

Stk. 2. (...)

Stk. 3. Personer omfattet af § 6, nr. 4 og 5, har ret til mentorstøtte i op til 6 måneder fra tidspunktet, hvor personen optages på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse. Mentorstøtten gives i en periode på op til 6 måneder fra det tidspunkt, hvor personen benytter sig af retten til mentorstøtte. Perioden med mentorstøtte kan forlænges, jf. stk. 1, 2. pkt.

For unge, der overgår til et arbejde, kan kommunen tilbyde understøttelse i overgangen til job i form af f.eks. en mentor.

Mentorstøtte er en personlig støtte, der hjælper en person med at opnå eller fastholde en aktivitet, et tilbud, en ansættelse eller en uddannelse.

Mentorstøtte kan bl.a. anvendes i overgangen fra indsats med tilbud og aktiviteter til et ordinært job eller i overgangen til studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse, således at personen støttes i forhold til de problemstillinger denne overgang medfører.

Unge, der modtager uddannelseshjælp, når de bliver optaget på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse, har *ret* til at få tilknyttet en mentor i overgangen til uddannelse, dvs. de første 6 måneder fra det tidspunkt, hvor den unge er blevet optaget på uddannelse, jf. § 167, stk. 3, i LAB. Mentorstøtten er frivillig for den unge.

Unge, der ikke har ret til mentorstøtte efter stk. 3, kan tilbydes mentorstøtte efter § 167, stk. 1, i LAB.

Der kan i øvrigt henvises til ”Vejledning om mentorordningen i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats”.

5.3. Andre former for støtte

For vurderingen af, hvorvidt den unge har ret til eller mulighed for støtte i form af hjælpemidler, befordringsgodtgørelse m.v. henvises til lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v. og dertilhørende vejledninger.

Kommunen skal desuden være opmærksom på den unges ret til en kontaktperson efter reglerne i KUI-loven.

Kommunen er forpligtet til at sikre, at den unge får relevant og nødvendig vejledning om mulighederne for støtte i form af hjælpemidler, befordringsgodtgørelse, kontaktperson m.v. efter anden lovgivning.

For aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere skal den koordinerende sagsbehandler desuden sikre, at den unge får tilbud om den rette indsats, uanset om det er efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller anden lovgivning.

5.4. Regler for udveksling af oplysninger mellem kommunen og uddannelsesinstitutionen

Et godt samarbejde om at fastholde en ung i uddannelse indbefatter, at der inden den unges opstart på uddannelse er skabt en kontakt og udvekslet relevante oplysninger mellem kommunen og uddannelsesinstitutionen. For at understøtte en mere struktureret og effektiv udveksling af oplysninger, sker udvekslingen digitalt via de eksisterende fagsystemer, som anvendes i kommuner og på uddannelsesinstitutioner. Det er endvidere vigtigt, at kommunen har løbende dialog med uddannelsesinstitutionen om fx risiko for frafald samt hvilke foranstaltninger, der evt. kan igangsættes for at fastholde den unge i uddannelsen.

Den overordnede ramme for kommunernes indhentelse og videregivelse af oplysninger er reguleret i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og i lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen.

Det følger heraf, at kommunen kan udveksle oplysninger med uddannelsesinstitutioner i det omfang, oplysningerne er *nødvendige* for, at uddannelsesinstitutionen og kommunen kan støtte den unge i at gennemføre sin uddannelse. Den unge bør inddrages i dialogen, så den unge ved, hvilke oplysninger der udveksles.

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

§30. Stk. 1-6 (...)

Stk. 7. Jobcenteret skal underrette uddannelsesinstitutionen om, at personen er pålagt at begynde og gennemføre uddannelsen, jf. stk 5, herunder på om jobcentrets vurdering af personens behov for støtte til at gennemføre uddannelsen, om relevante kontaktoplysninger i jobcenteret og om øvrige væsentlige oplysninger. For en person omfattet af stk. 2 eller 3, som optages på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse, som personen ikke er pålagt at begynde og gennemføre, jf. stk. 5, skal jobcenteret vurdere, om personen har behov for støtte til at kunne gennemføre uddannelsen og i så fald underrette uddannelsesinstitutionen om støttebehov, relevante kontaktoplysninger i jobcenteret og øvrige væsentlige oplysninger.

Stk. 8. Uddannelsesinstitutionen skal underrette jobcenteret, når en person optages på studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse, herunder oplyse jobcenteret om relevante kontaktoplysninger på uddannelsesinstitutionen. Uddannelsesinstitutionen skal underrette jobcenteret, hvis uddannelsesinstitutionen vurderer, at personen er i risiko for frafald.

Kommunens pligt til at videregive oplysninger til uddannelsesinstitutionen fremgår af § 30, stk. 7, i LAB.

Omfanget af oplysninger, der skal videregives, afhænger af, om jobcenteret har pålagt den unge at påbegynde og gennemføre den uddannelse, som den unge er blevet optaget på, jf. § 30, stk. 5, i LAB.

Jobcenteret kan fx undlade at pålægge den unge at påbegynde og gennemføre en uddannelse efter § 30, stk. 5, i tilfælde, hvor den unge har søgt om optagelse og er blevet optaget på en uddannelse, som jobcenteret vurderer ikke er realistisk for den unge at gennemføre. Vurderer jobcenteret derimod, at det er realistisk for den unge at gennemføre den uddannelse, som den unge er optaget på, evt. med støtte, vil den unge som led i uddannelsespålægget blive pålagt at påbegynde og gennemføre uddannelsen, jf. § 30, stk. 5.

Hvis jobcenteret har pålagt den unge at påbegynde og gennemføre uddannelsen, skal jobcenteret videregive oplysninger til uddannelsesinstitutionen efter § 30, stk. 7, 1. pkt. Jobcenteret har pligt til at videregive følgende oplysninger:

- At den unge starter uddannelsen som led i et uddannelsespålæg.
- Jobcenterets vurdering af, om den unge har behov for støtte til at gennemføre uddannelsen.
- Relevante kontaktoplysninger (det skal angives hvem i jobcenteret, der kan kontaktes af uddannelsesinstitutionen – det kan fx være et team i jobcenteret eller en navngiven person (sagsbehandler eller mentor).
- Øvrige væsentlige oplysninger.

Hvis den unge er optaget på en uddannelse, som jobcenteret ikke har pålagt den unge at påbegynde og gennemføre, skal jobcenteret kun videregive oplysninger til uddannelsesinstitutionen, hvis jobcenteret vurderer, at den unge har behov for støtte til at gennemføre uddannelsen, jf. § 30, stk. 7, 2. pkt. Jobcenteret skal i så fald videregive følgende oplysninger:

- Jobcenterets vurdering af den unges støttebehov.
- Relevante kontaktoplysninger (det skal angives hvem i jobcenteret, der kan kontaktes af uddannelsesinstitutionen – det kan fx være et team i jobcenteret eller en navngiven person (sagsbehandler eller mentor).
- Øvrige væsentlige oplysninger.

Hvis uddannelsesinstitutionen eller jobcenteret vurderer, at der er behov for at udveksle øvrige relevante oplysninger om den unge, som ikke er en del af den konkrete vurdering af den unges støttebehov m.v., herunder følsomme personoplysninger, skal dette ske via den videre dialog om den unges opstart og gennemførelse af uddannelsen således, at der i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne alene registreres og videregives nødvendige oplysninger. Dette kan ske via opstartsmøder, telefonisk kontakt, sikker post m.v. Øvrige oplysninger kan eksempelvis være dokumentation for så vidt angår den unges læse-, skrive- og regnefærdigheder, ordblindhed eller eventuelt øvrige barrierer af betydning for gennemførelse af uddannelsen og bevilling af hjælpemidler under uddannelsen m.v.

5.5. Hurtig indsats, hvis den unge ændrer adfærd

Uddannelsesinstitutionen skal underrette jobcenteret, hvis uddannelsesinstitutionen vurderer, at den unge er i risiko for at falde fra uddannelsen. Modtager kommunen en sådan underretning inden for de første 6

måneder efter studiestart, skal kommunen gå i dialog med den unge med henblik på at kunne tage stilling til, om der skal iværksættes fastholdelsesinitiativer.

Modtager kommunen derimod en sådan underretning efter de første 6 måneder efter studiestart, eller modtager kommunen en underretning ad andre veje, f.eks. fra den unges mentor, skal kommunen vurdere, om der skal tages kontakt til den unge. Kommunen kan på den baggrund vælge at tage kontakt til den unge.

Kontakten til den unge kan f.eks. være en telefonopringning eller en e-mail, men det kan også være en samtale, hvis kommunen vurderer, at det er mest hensigtsmæssigt. Kommunen skal hurtigst muligt efter, at de har modtaget en underretning, inddrage den unge og evt. uddannelsesinstitutionen for at vurdere, om der skal iværksættes fastholdelsesinitiativer.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvad der er relevante fastholdelsesinitiativer for den enkelte unge, f.eks. mentorstøtte, jf. afsnit 5.2. Selvom kommunen er forpligtet til at reagere på en underretning om risiko for frafald, skal opgaven med at fastholde den unge ske i et samarbejde mellem den unge, kommunen og evt. uddannelsesinstitutionen.

Kommunen skal også reagere på en underretning, selvom den vedrører en ung, som allerede modtager støtte, f.eks. mentorstøtte. Kommunen skal i så fald vurdere, om det er den rigtige støtte, der allerede er iværksat, eller om der skal iværksættes yderligere initiativer.

I forhold til unge under 25 år skal kommunen være opmærksom på eventuelle øvrige forpligtelser, f.eks. i regi af den kommunale ungeindsats. Kommunens forpligtelser skal således ses som et supplement til eksisterende indsatser.

Kommunen skal sikre, at de har den fornødne kapacitet til, at der kan handles med det samme. Dertil har kommunen pligt til at notere vurderingen af behovet for at tage kontakt til den unge og iværksættelse af fastholdelsesinitiativer.

5.6. Inspiration til lokale samarbejdsaftaler

Der er stor forskel på, hvordan samarbejdet om fastholdelse giver mening lokalt. I praksis er der gode erfaringer med, at kommuner og uddannelsesinstitutioner mødes med faste mellemrum, således at der løbende sker en forventningsafstemning herom.

Der kan findes inspiration til det lokale samarbejde, herunder en skabelon til en samarbejdsaftale mellem kommune og erhvervsskoler i ”Inspirationspapir til samarbejde om unge mellem kommuner og erhvervsskoler”, der kan downloades på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, den 1. maj 2025

LOTTE HORSHOLT

/ Anne Marie Jensen